

Sayın Başkan, Değerli Meclis üyeleri, hepinizi şahsım ve Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli Meclis Üyeleri,

Pandemi şartlarına rağmen coşkusunu yaşadığımız 23 Nisan bayramımıza, maalesef ABD Başkanının 1915 olaylarına ilişkin yaptığı açıklama gölge düşürmüştür. Ankaralı sanayiciler olarak ABD Başkanının 24 Nisan tarihinde yaptığı sözde Ermeni soykırımına dair açıklamayı reddediyor ve kınıyoruz. İç politika kaygılarıyla, tarihi ve hukuki dayanaklardan yoksun ve asılsız iddiaları esas alan bu açıklama; tarihsel gerçekleri değiştiremeyeceği gibi, iki ülke arasındaki ilişkileri bozmaktan başka bir işe de yaramayacaktır. ABD yönetiminin malum siyasi çevreleri memnun etmek için yaptığı bu vahim hatadan bir an önce dönmesini bekliyor, ABD halkının da iki ülke ilişkilerini zedeleyen bu hataya kayıtsız kalmayacağına inanıyoruz. Başta ABD olmak üzere bizi soykırımla suçlayan ülkelere önce kendi tarihlerine bakmalarını tavsiye ediyorum. Bunu yapacak cesaretleri varsa Türkiye'ye karşı ne kadar mahcup olacaklarını göreceklerdir.

Değerli Meclis Üyeleri,

Pandemi sonrasında küresel ekonomide yeni dengelenme ve yön arayışları devam ediyor. Yeni dengelenme süreci, aynı zamanda ekonomilerde risk algısının arttığı bir dönemden geçileceği anlamına da geliyor. Pandemi sırasında artan küresel para hacmi, yeni dönemde küresel krizle birlikte dünyanın içine girdiği bol para döneminin sonuna yaklaşıldığını da gösteriyor. Değişen dengelerin ilk dalgaları hissedilmeye başlandı bile. ABD'de faiz artışı beklentisi arttıkça, dolar da tüm para birimleri karşısında olduğu gibi TL'ye karşı da değer kazanıyor. Dolardaki yükselişte, hem iç, hem de dış siyasetteki tartışmaların etkisi olmakla birlikte, neyin daha çok etkilediğini ölçmek ise oldukça zor. Ancak bu gelişmeler, önümüzdeki dönemde bu tür tartışmalarda daha dikkatli olunması gerektiğini göstermektedir. Geçen yıl bu aylarda başlayan pandemi ve sonrasında yaşanan küresel gelişmeler, birçok makroekonomik değişken üzerinde olumsuz etkileri beraberinde getirmiştir. Pandemi sonrası uygulamaya konulan politika tercihleri bazı makroekonomik değişkenleri olumlu etkileyerek, dengelenme süreci başarılı bir şekilde işlerken, bazı makroekonomik değişkenlerde ise istenilen düzelmeye ve dengelenme süreci henüz sağlanmış değildir. Enflasyon, işsizlik, döviz kurlarında oynaklık ve yüksek faiz algısı ülkemiz ekonomisinde yapısal bir soruna dönüşmüştür.

Değerli Meclis Üyeleri,

İzninizle bazı makroekonomik gelişmeler ile ilgili birkaç başlığı da sizlere değerlendirmek istiyorum. Beklentilere paralel olarak enflasyon eğilimlerinde bozulma maalesef devam ediyor. Mart ayında TÜFE yıllık %16,19 olarak gerçekleşirken, YÜFE %31 seviyesini geçti.

Bu rakamlarla, 2019'dan bu yana en yüksek enflasyon seviyesini gördük. Enflasyonun dinamiklerinin bozulmasının nedenlerinin başında döviz kurları, küresel emtia fiyatları ve fiyatı yönetilen ve yönlendiren mallardaki fiyat artışı etkili olmaktadır. Özellikle kur artışının enflasyon üzerinde önemli etkisini görebiliyoruz. Geçtiğimiz aylarda kurdaki dengelenme ile enflasyon geçişkenliği düşük seviyede kalmıştı. Bu ay ki enflasyon rakamlarında bazı kalemlerde sınırlı da olsa kur artışının etkisi görülüyor. Bu etki, Nisan ve Mayıs aylarında daha belirgin bir şekilde ortaya çıkacaktır. Önümüzdeki aylarda çekirdek enflasyon tarafındaki artış ve kur geçişkenliğinin hızlanması, enflasyon üzerinde yukarı yönlü bir baskı oluşturacaktır. Özellikle iç talebi canlandırmaya yönelik politika tercihleri karşısında, arz tarafında yeterli artış gerçekleşmez ise enflasyonist baskı artmaya devam edecektir. Enflasyon rakamlarında dikkat çeken önemli unsur Yİ-ÜFE rakamlarındaki ciddi sıçramadır. Küresel emtia fiyatlarındaki artış ve pandemi etkisiyle tedarik zincirlerindeki aksamalar, kontrolümüz dışında olan dış kaynaklı maliyetleri arttırarak enflasyon eğilimlerini bozmaya devam ediyor. Son dönemde enflasyondaki artış, kur artışlarından daha ziyade, emtia, ara mal ve yarı mamul ürünlerde döviz bazındaki artışlar enflasyonda belirleyici olmaktadır. Nisan ve Mayıs aylarında da yüksek enflasyon görmeye devam edeceğiz. Muhtemelen Mayıs ayında en yüksek seviyeyi görüp sonraki aylarda tedrici olarak düşeceğini tahmin ediyorum. Enflasyon rakamlarındaki bu artış, Merkez Bankasının faiz indirimi konusunda önünde önemli bir engel olarak duruyor. Bu nedenle Nisan ayında faizleri sabit tutan PPK, muhtemeldir ki Mayıs ayında da mevcut faiz oranlarını koruyacaktır. Diğer yandan, enflasyonun düşüşü için, para politikasında gerektiği kadar sıkılaştırmanın devam etmesi gerekiyor. Mevcut faiz ve enflasyon seviyesi, pozitif reel getiri ile Merkez Bankasına manevra alanı sağlıyor. Yurt dışı gelişmeler alanı daraltıyor lakin birçok ülke sıkılaştırmaya gidiyor. Politika faizinin %19 seviyesinde kalması reel faiz açısından bir marj sağlıyor. Bu minvalde, kısa dönemde acı reçete de olsa, faizin korunması mevcut durumda yapılabilecek en iyi iş gibi gözüküyor. Bu dönemde Merkez Bankası'nın finansal istikrara odaklanması ve ekonomide para politikasının maliye politikasını destekleyici olduğu bir sistemin kurgulanması daha sağlıklı sonuçlar verecektir. Pandemi sonrası en hızlı toparlanmayı sanayi üretimde gördük ve yılın ilk iki ayında da beklentilerin üzerinde bir artış gerçekleşti. Bu da ekonominin arz tarafında faaliyetlerin artarak devam ettiğini gösteriyor. İmalat tarafında ekonomik aktivitelerin yıla güçlü başlaması oldukça önemli. Sanayi sektörü, yaşanan bütün zorluklara ve pandeminin sarsıcı ekonomik etkilerine karşın ekonomimizin yüz akı olmuştur. Nitekim 2020 yılında ortalama 1,6 büyüme sağlayan sanayi üretimi, yılın iki ayında ortalama %10'un üzerinde artarak, geride bıraktığımız son üç yıl içinde en yüksek yıllık büyümeyi kaydetmiştir. Ekonominin talep tarafı olan perakende satışlarda ise Ocak ayında bir ivme kaybı yaşanmıştı. Şubat ayında ise yukarı yönlü bir ivmelenme olması, talep tarafında da güçlenmeye işaret ediyor. Cari işlemler açığı, bir önceki yılın Şubat ayına göre 1,23 milyar artarak 2,61 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Bunun sonucunda on iki aylık cari işlemler açığı bir önceki aya göre 1,18 milyar dolar artarak 37,78 milyar ABD doları olmuştur. Bu rakamların döviz rezervlerinin azaldığı bir dönemde yüksek bir seviyede olması finansmanı zorlaştırmaktadır.

Cari işlemler açığını kapatmak için yerli tasarrufları arttırmamız gerekmektedir. Ancak, gelirimizi arttırmadan tasarrufları artırmak demek, iç talebi daha da zayıflatmak ve büyümeyi daha da yavaşlatmak demektir. Bu koşullarda, gelirimizi artırmak için hem iç talebi desteklemeli hem de yerli pazarımızı dışarıdan kaynaklanan haksız rekabete karşı korumalıyız. İç piyasanın haksız dış rekabetten korunması için piyasa denetim ve gözetiminin mutlaka etkili bir biçimde çalıştırılması gerekmektedir. Ayrıca gelirimizi ve tasarrufları artırmak için giderek zorlaşan dünya şartlarında ihracatı destekleyecek tedbirler almamız gerekmektedir. Ancak, dünyanın yöneldiği düşük büyüme ve ülkeler arasında giderek yoğunlaşan ihracat rekabeti ortamında bunu gerçekleştirmek giderek zorlaşmaktadır. Mevcut durumda sürdürülebilir ve sağlıklı bir büyümeye ulaşabilmek için öncelikli olarak enflasyon ve cari açıkla mücadele etmeliyiz. Bu mücadele büyümeyenin yavaşlamasına neden olur ancak gelecek dönemde sağlıklı bir büyüme için gereklidir. Büyümenin kaynakları reel sektörden ziyade dış borçlanmaya, finans sektörüne ve hizmetlere dayanmaktadır. Ekonomimizin büyümesinin, doğası gereği volatil olan ve kriz nedeniyle daralmış bulunan küresel finansal sermaye akımlarına dayandırılması yerine, istikrarlı istihdam artışı ve ekonominin genelinde verimlilik artışı sağlayan üretim ekonomisine dönüşme zorunluluğu apaçık ortadadır. Türkiye ekonomisi ancak üretim odaklı, yüksek katma değer yaratan ve ithalata bağımlı olmayan bir üretim modeli ile sağlıklı bir büyümeye kavuşacaktır. İhracatın yüksek düzeyde artırılabilmesi, ilk etapta ekonomiye can suyu olacaktır. Orta ve uzun vadede uygun üretim yapısının desteklenmesiyle bu artış, net ihracat gelirlerini, istihdamı, istikrarı ve büyümeyi arttıracaktır. Uygun üretim yapısı ise hiç şüphesiz ithalata bağımlılığı giderek azalan, yüksek katma değer üreten ve istihdam odaklı bir üretim yapısıdır. Ekonomik politika tasarımlarının, yurt içi üretimi ve istihdamı odağına alması; yatırım iklimini iyileştirmenin yanı sıra yurtiçi tasarrufları artırma, dolarizasyonu düşürme ve GSYH büyümesini kredi büyümesine ve dış borçlanmaya daha az bağımlı hale getirme hedeflerini gözetmesi gerekmektedir. Ülkemizde istikrarlı ve sürdürülebilir büyümenin sağlanması için ağırlıklı olarak kredi genişlemesine ve dış borçlanmaya dayanan büyüme yerine, üretimden kaynaklanan büyümenin hedeflenmesi gerekmektedir. Bu vizyon içerisinde, üretim ekonomisinin güçlendirilmesi, bu amaçla makroekonomik politikaların 'öngörülebilir olması' ve 'üretim dayalı büyüme modeli ile uyumlu kılınması' en büyük temennimizdir. Refahı arttırmak ve sürdürülebilir ve yüksek bir büyüme hızını yakalamak, ancak sanayileşmek ve katma değeri yüksek sektörlerle yönelmekle mümkündür.

Değerli Meclis Üyeleri

Pandeminin getirdiği şartlar maalesef ülkemizi 29 nisan tarihinden itibaren 17 günlük bir tam kapanma sürecine zorlamıştır. Hükümetimizin bu kararı almaktan başka çaresi olmadığı anlaşılmaktadır. Alınan bu kararlar içinde bizim için en önemli nokta, Türkiye'nin büyümesini sırtlayan sanayicimizin üretimine devam edebilmesi olmuştur.

Ancak sanayinin bir ekosistem içinde yürüyen bir iş olduğunu unutmamamız gerekir. Bu ekosistem içinde üreticiler, tedarikçiler, ara malı üreticileri, pazarlamacılar gibi birçok unsur yer almaktadır. Bu kararlar alınırken, buna önemli bir biçimde dikkat edildiğini görüyoruz. Ancak, bu ekosistemin bütünlüğünü bozabilecek bazı unsurların gözden kaçtığına dikkat çekmek istiyorum. İçişleri Bakanlığımız ve Ankara Valimizle bu konuda temas halindeyiz. Üretim ve tedarik zincirinin aksamaması için elimizden gelen çabayı gösteriyoruz. Bu konuda Ankara Valimiz Sayın Vasip Şahin de çok yapıcı bir tutum içinde. Kendisiyle önceki akşam ASO'da bir aradaydık. Dün de telefonla birkaç kez görüşerek üyelerimizden gelen talepleri kendisine aktarma fırsatı buldum. İçişleri Bakanlığıyla gerekli temasları sağlayarak sorunlarımızı çözme yolunda önemli bir gayret içinde. Bu gayretleri için de Sayın Valimize teşekkür ediyorum.

Değerli Meclis Üyeleri,

Konuşmamı tamamlamadan önce Sayın Cumhurbaşkanımıza kısa çalışma ödeneğinin Nisan-Mayıs-Haziran aylarını kapsayacak şekilde 3 ay süreyle uzatılması kararı nedeniyle teşekkür etmek istiyorum. Bu ödeneğin uzatılması için diğer iş dünyası örgütleri gibi ben de birkaç kez çağrıda bulunmuştum. Bu karar, pandeminin etkilerinin hala sürdüğü sektörlerde işletmelerimizin nitelikli çalışanlarının korunabilmesi için hayati önemdeydi. Kısa çalışma ödeneğine ihtiyaç olmayan günlerin kısa sürede gelmesi dileğiyle Sayın Cumhurbaşkanımıza bir kez daha şükranlarımızı sunuyorum.

Sözlerime burada son verirken, 1 Mayıs Emek ve Dayanışma günü ile yaklaşan Ramazan Bayramınızı da kutluyor, bayramın ülkemize sağlık huzur ve mutluluk getirmesini diliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.